

Høringsuttalelse: Konsekvensutredning av Håmmålsfjellet–Sålekinna som vinterbeite for Fosen reinbeitedistrikt

Til Landbruks- og matdepartementet

DNT Nord-Østerdal viser til høring av konsekvensutredningen for etablering av Håmmålsfjellet–Sålekinna som vinterbeite for Fosen reinbeitedistrikt.

DNT Nord-Østerdal er medlemsforening for DNT i de kommunene som i størst grad vil bli berørt av den foreslåtte etableringen av vinterbeite i Håmmålsfjellet–Sålekinna. Selv om rutene og overnattingshyttene i området forvaltes av DNT Oslo og Omegn, representerer DNT Nord-Østerdal interessene til de som bruker området til tur-, ski-, jakt- og naturopplevelser gjennom hele året. Som regional friluftslivsorganisasjon har foreningen et særskilt ansvar for å synliggjøre konsekvensene tiltaket vil få for friluftsliv, tilgjengelighet og naturkvaliteter i dette området.

DNT Nord-Østerdal opprettholder og forsterker de innvendingene vi fremmet i forbindelse med tidligere innsendt innspill til konsekvensutredningen. Vi mener etablering av vinterbeite i området vil medføre betydelige og langvarige negative konsekvenser for friluftsliv, naturopplevelse, ferdsel, frivillighet og lokal bruk av fjellområdene.

Et av de viktigste friluftsområdene i regionen

Konsekvensutredningen beskriver selv Håmmålsfjellet og Sålekinna som områder med store friluftslivsverdier. Områdene er gitt **stor verdi**, mens Femundløpet og hundekjøringsaktiviteten er gitt **svært stor verdi**.

Utredningen fremhever særlig:

- store sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep
- stillhet og fravær av motorisert ferdsel
- utstrakt bruk til ski, jakt, fiske og tradisjonelt friluftsliv
- DNTs merkede ruter og åpne hytter
- områdets betydning som nærturterreng for lokalbefolkningen
- områdets betydning for Femundløpet, hundekjøring og fuglehundmiljøet

Det er nettopp disse kvalitetene som gjør området unikt. Håmmålsfjellet–Sålekinna representerer et av få større fjellområder i regionen som i dag verken er påvirket av begrensninger på friluftslivet av hensyn til villrein eller etablert reindrift. Dette gir området en særskilt verdi for allmennheten.

Konsekvensene for friluftslivet er undervurdert

Fagrapporten konkluderer med samlet «middels negativ konsekvens» for friluftsliv. DNT Nord-Østerdal mener konsekvensene i realiteten er større enn det rapporten legger til grunn.

Rapporten dokumenterer blant annet:

- daglig bruk av snøskuter i vinterhalvåret
- mulig bruk av drone og helikopter
- etablering av gjeterhytter og gjerdeanlegg
- oppgradering og vinterbrøyting av Øversjødalsveien
- støy i områder som i dag er preget av stillhet
- ødelagte skiløyper og hundekjøringsløyper
- konflikter med jakt, hundeaktivitet og organiserte arrangement
- mentale barrierer som gjør at folk lar være å bruke områdene

Følgekonsekvenser og behov for sperregjerder

Det er særlig viktig å understreke at gjennomføring av tiltaket vil forutsette omfattende sperregjerder i området.

Rapporten beskriver hvordan slike gjerder vil:

- begrense fri ferdsel
- krysse skiløyper og DNT-ruter
- påvirke Femundløpet
- påvirke jakt og fuglehundaktivitet
- skape nye tekniske inngrep i utmark
- redusere opplevelsen av fri ferdsel i fjellet

Konsekvensutredningen beskriver om lag 100 kilometer med permanente gjerder som vil utgjøre nye barrierer i et område som i dag er preget av fri ferdsel og få tekniske inngrep. Gjerdene vil krysse skiløyper, DNT-ruter og viktige ferdselsårer, og vil i praksis gjøre det betydelig vanskeligere å ferdes fritt i området. Selv om allemannsretten formelt består, vil tilgjengeligheten til store deler av området bli redusert gjennom fysiske hindringer og omveier. Dette representerer en grunnleggende endring av områdets karakter og en vesentlig svekkelse av friluftslivsverdiene.

Dersom tiltaket ikke lar seg gjennomføre uten omfattende gjerdeanlegg og ytterligere inngrep, mener DNT dette understreker at området er dårlig egnet som vinterbeite.

Stillhet og urørthet kan ikke erstattes

Fagrapporten peker flere steder på at fravær av støy og motorisert ferdsel er blant områdets viktigste kvaliteter.

Dette er verdier som ikke kan avbøtes gjennom informasjonstiltak eller bedre dialog. Når et område går fra å være preget av stillhet til å få regelmessig motorferdsel og næringsaktivitet, blir kvaliteten vesentlig endret.

Områdene brukes i dag nettopp fordi de tilbyr noe som blir stadig sjeldnere:

- ro
- stillhet
- urørthet
- opplevelsen av å være i sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep

Dette er kvaliteter som har økende betydning for folkehelse og rekreasjon.

Lokalbefolkningens og frivillighetens interesser må tillegges større vekt

Utredningen dokumenterer omfattende bruk av området gjennom hele året.

Friluftslivet her er ikke begrenset til enkeltstående turer. Området er en del av hverdagen for innbyggere i Os, Tolga, Engerdal og omkringliggende områder. Det drives et stort frivillig arbeid knyttet til skiløyper, turstier, buer, jakt- og frilftsaktiviteter.

DNT mener konsekvensutredningen i for liten grad vurderer de langsiktige virkningene for lokalsamfunn, frivillighet og folkehelse når et av regionens viktigste friluftsområder får vesentlig redusert kvalitet.

Oppsummering

DNT Nord-Østerdal mener konsekvensutredningen dokumenterer at:

- Håmmålsfjellet–Sålekinna har svært høye friluftslivsverdier.
- Områdets viktigste kvaliteter er stillhet, fravær av inngrep og muligheten for fri ferdsel.
- Vinterbeite vil medføre økt motorferdsel, støy og tekniske inngrep.
- Flere av de foreslåtte avbøtende tiltakene vil gi ytterligere negative konsekvenser for allmennhetens tilgang til verdifulle friluftslivsområder.
- Konsekvensene for friluftslivet er etter vårt syn større enn det som framkommer av den samlede konsekvensgraden i rapporten.
- Som bruker- og interesseorganisasjon for friluftsliv, og med lokal tilhørighet, forventer DNT Nord-Østerdal å bli involvert videre i prosessen.

På denne bakgrunn anbefaler DNT Nord-Østerdal at regjeringen **ikke går videre med etablering av Håmmålsfjellet–Sålekinna som vinterbeite for Fosen reinbeitedistrikt.**

21. oktober 2026

Styret i DNT Nord-Østerdal

v/ Styreleder Kjersti Sundberg Flatgård